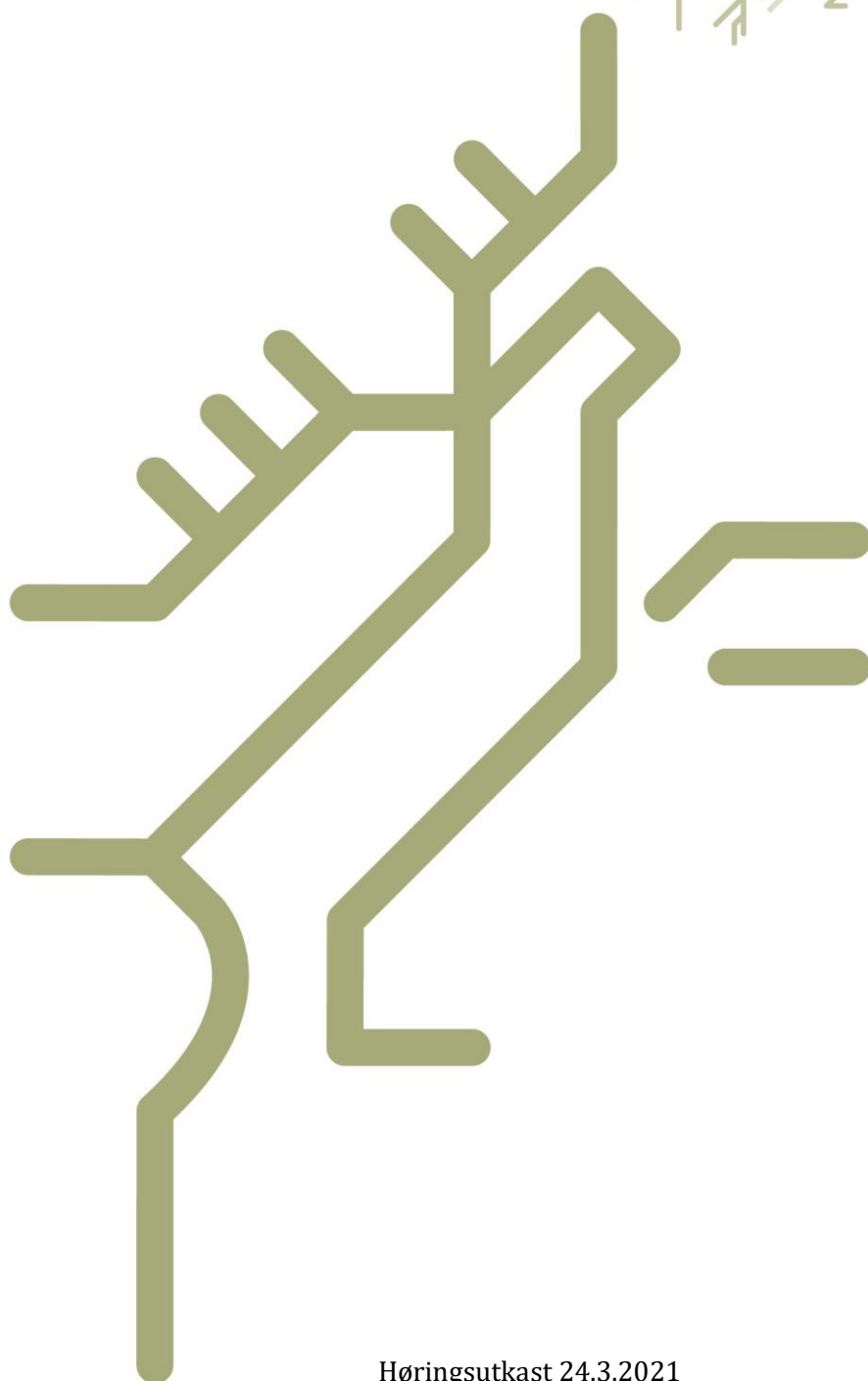

Rendalen kommune

Planprogram

for kommuneplanens arealdel 2023-2035

Innhold

1	Bakgrunn	3
1.1	Mandat	3
2	Formål	3
2.1	Hovedmål	3
2.2	Delmål	4
3	Overordnede føringer	4
3.1	Plan- og bygningsloven	4
3.2	Internasjonale og nasjonale føringer	5
3.3	Regionale føringer	9
3.4	Lokale føringer	10
4	Innhold, sentrale tema og utfordringer	11
4.1	Innhold	11
4.2	Sentrale temaer	12
5	Planprosess	14
5.1	Organisering av planarbeidet	14
5.2	Interessenter i planarbeidet	15
5.3	Opplegg for medvirkning	16
6	Utredningsbehov	17
6.1	Rapporter og analyser	17
6.2	Evalueringsav gjeldende planer	17
6.3	Temakart	18
6.4	Kriterier for spredt bebyggelse	19
6.5	Krav til innspill	19
6.6	Konsekvensutredning (KU)	19
7	Framdriftsplan	21

1 Bakgrunn

Kommuneplanen består av en arealdel og en samfunnsdel:

- [Kommuneplanens samfunnsdel](#) ble sist vedtatt 23.9.2015
- [Kommuneplanens arealdel](#) ble sist vedtatt 26.6.2014

Kommuneplanens samfunnsdel er verktøyet for kommunens helhetlige planlegging. Gjennom samfunnsdelen skal kommunen vektlegge viktige utfordringer knyttet til samfunnsutvikling og synliggjøre de strategiske valg kommunen tar.

Kommuneplanens arealdel er en vesentlig del av kommunens langsiktige plangrunnlag og skal vise sammenhengen mellom samfunnsutviklingen, behov for vern og utbygging og framtidig arealbruk.

Planprogrammet skal avklare rammer, utfordringer og mål for planarbeidet. Det skal bygge på føringer i kommunal planstrategi. Revidering av kommuneplanens arealdel er forankret i Kommunal planstrategi for Rendalen 2021-2024, vedtatt 17. desember 2020 i kommunestyresak 90/20. I henhold til planstrategien skal arealdelen revideres med oppstart i 2021 og vedtak i 2022.

1.1 Mandat

I forbindelse med en klage på en dispensasjonssak vedtok Formannskapet å utrede oppstart av revidering av arealdelen i møte 14.2.2017 sak 16/1813.

Vedtak i Formannskapet 09.02.2017:

Rendalen kommune, formannskapet, opprettholder vedtak av 24.11.2016 i DS 396/16. Saken oversendes Fylkesmannen i Hedmark for behandling og endelig avgjørelse.

Tillegg:

1. *Formannskapet ber om at det startes en prosess som utreder og reviderer arealdelen i kommuneplan som omhandler LNFR pkt. 10, 11, 12, seterbebyggelse, naust, fritidsbebyggelse.*
2. *Administrasjonen legger fram et forslag for videre arbeid til FS før prosessen settes i gang. Frist innen 9. mars 2017.*

Vedtaket er fulgt opp ved at revidering av arealdelen er tatt inn i Kommunal planstrategi for Rendalen 2021-2024.

2 Formål

2.1 Hovedmål

Hovedmålene er basert på målene i kommuneplanens samfunnsdel 2015-2027:

- Øke attraktiviteten for bosetting og næringsliv.
 - Rendalen kommune skal være en attraktiv kommune å bosette seg i for barnefamilier
 - Rendalen skal øke utbyggingstakten for nye boliger.

- Rendalen skal ha en god tilrettelegging for friluftsliv – og fritidsaktiviteter som bidrar til en bedret folkehelse i alle aldersgrupper.
- Rendalen skal være et attraktivt sted for næringsetablering gjennom kombinasjon av gode statlige ordninger, tilrettelagte arealer for næringsliv, rask og effektiv saksbehandling i kommunen og gode forbindelser til regionalt og statlig virkemiddelapparat.
- Bidra til tilgang til hytter/hyttetomter med fasiliteter som dagens hyttefolk etterspør.
- Satse på utvikling av lokal matproduksjon.
- Ta vare på og videreutvikle natur- og kulturverdiene på en bærekraftig måte.

2.2 Delmål

- Forenkle utnytting av bebygde eiendommer i kommunen.
 - Måleverdi: Andel dispensasjonssaker etter kommuneplanens arealdel reduseres.
 - Referanse: I perioden 2014-2020 var andel dispensasjonssaker i forhold til byggesaker på 13 % med totalt 93 dispensasjonssaker etter arealdel og totalt ca. 740 byggesaker.
- Sikre at ny utbygging skjer på trygg byggegrunn sikret mot ras, skred, flom og andre naturfarer. Klare bestemmelser og hensynssoner som gir større forutsigbarhet for grunneiere.
- Sikre en god balanse mellom utbygging og sikring av strandsonen. Klare bestemmelser som gir større forutsigbarhet.
- Sikre drikkevannskilder.

3 Overordnede føringer

Det er et viktig prinsipp at kommunen i sin planlegging skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver og at all kommunal planlegging skal legge statlige og regionale pålegg og retningslinjer til grunn. Disse framkommer blant annet gjennom nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, statlige planretningslinjer og planbestemmelser etter pbl. kapittel 6, samt regional planstrategi, regionale planer og regionalt handlingsprogram etter pbl. kapittel 7 og 8. Slike statlige og regionale retningslinjer og pålegg vil gi et større eller mindre handlingsrom for kommunene, avhengig av innhold. Aktiv planlegging i kommunene er et viktig virkemiddel for å nå nasjonale mål på disse områdene.

Føringene vil bli lagt til grunn i arbeidet med planen og plantemaene omtalt i kapittel 4.

3.1 Plan- og bygningsloven

Plan- og bygningsloven (pbl) legger føringer for utarbeiding av kommuneplanens arealdel. Formålsparagrafen (§ 1-1) sier blant annet:

Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.

Planlegging etter loven skal bidra til å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser.
[...]

Planlegging og vedtak skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter. Det skal legges vekt på langsiktige løsninger, og konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives.

Prinsippet om universell utforming skal ivaretas i planleggingen og kravene til det enkelte byggetiltak. Det samme gjelder hensynet til barn og unges oppvekstvilkår og estetisk utforming av omgivelsene.

Kommunen har plikt til å samarbeide med interesserte private og offentlige parter, jf. pbl §§ 1-4 og 5-1. Statlige fagmyndigheter og fylkeskommunen har på sin side plikt til å bidra i planarbeidet, jf. pbl § 3-2. Loven legger opp til at avklaring med andre myndigheter og andre plannivåer skal finne sted så tidlig som mulig i planprosessen.

Kommunene fatter endelig planvedtak så lenge det skjer innenfor de rammer og retningslinjer som er gitt fra nasjonalt og regionalt nivå. Berørte statlige fagorgan og fylkeskommunen skal medvirke i planarbeidet for å ivareta overordnede interesser, og de kan fremme innsigelse der forslag til kommunale planer er i strid med nasjonale og viktige regionale interesser, jf. pbl § 5-4. Andre kommuner har også innsigelsesrett når deres interesser blir vesentlig berørt.

Plan- og bygningsloven stiller også krav til kommunene om å legge forholdene til rette for en aktiv medvirkning i planarbeidet, slik at alle skal ha mulighet til å påvirke innholdet i planen, jf. § 5-1. Bestemmelsene om medvirkning forutsetter en aktiv informasjons- og opplysningsvirksomhet fra planmyndighetenes side fra et tidlig tidspunkt i planleggingsarbeidet. Opplegget for medvirkning skal konkretiseres nærmere i planprogrammet, jf. § 4-1.

3.2 Internasjonale og nasjonale føringer

3.2.1 FNs bærekraftsmål

Figur 1 FNs 17 bærekraftsmål.

I 2015 vedtok FNs generalforsamling 2030-agendaen for bærekraftig utvikling. Agendaen har 17 utviklingsmål for å fremme sosial, miljømessig og økonomisk bærekraft. FNs bærekraftsmål

er verdens felles arbeidsplan, blant annet for å sikre sosial rettferdighet og god helse og stanse tap av naturmangfold og klimaendringer. Målene skal vise vei mot en bærekraftig utvikling på kort og lang sikt.

Fra [FN-sambandet](#):

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.

FNs bærekraftsmål består av 17 mål og 169 delmål. Målene skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn.

Målene ble laget på en demokratisk måte gjennom innspill fra land over hele verden og nesten ti millioner mennesker fikk sagt sin mening gjennom en spørreundersøkelse.

Et av hovedprinsippene i bærekraftsmålene er at ingen skal utelates (Leaving no one behind). De mest sårbare menneskene må derfor prioriteres. Eksempel på ekskluderte grupper er mennesker med nedsatt funksjonsevne, flyktninger, etniske og religiøse minoriteter, jenter og urfolk.

3.2.2 Nasjonale forventninger til regional og lokal planlegging

For å fremme en bærekraftig utvikling har plan- og bygningsloven bestemmelser om at det hvert fjerde år skal utarbeides et dokument med nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. Forventningsdokumentet peker på hvilke hensyn fylkeskommunene og kommunene bør legge vekt på i sin planlegging for å gjennomføre nasjonal politikk på områder som spenner fra klima og natur til samferdsel, næringsliv og oppvekstvilkår.

De nasjonale forventningene for 2019-2023 trekker spesielt fram fire store utfordringer:

1. Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
2. Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
3. Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
4. Å skape et trygt samfunn for alle

For å svare på utfordringene trekker regjeringen fram fire hovedtemaer for planleggingen. Et utvalg av forventningene knyttet til arealplanlegging er tatt med her.

3.2.2.1 Planlegging som verktøy for helhetlig og bærekraftig utvikling

- Kommunene legger FNs bærekraftsmål til grunn for samfunns- og arealplanleggingen.
- Kommunene benytter de virkemidler som plan- og bygningsloven har for å effektivisere og forenkle planleggingen. Kommunene tilpasser detaljeringsgraden i planer og utredninger til behovet.
- Kommunene vektlegger den private eiendomsretten i planleggingen.
- Kommunene legger til rette for å styrke samiske språk, kultur og næringsgrunnlag i planleggingen, når det er relevant.
- Fylkeskommunene styrker regionalt planforum som samordningsarena. Kommunene, fylkesmannen, andre statlige myndigheter og Sametinget bruker forumet aktivt til å gi tydelige signaler tidlig om hva som er nasjonale eller regionalt viktige hensyn i den enkelte sak.

3.2.2.2 Vekstkraftige regioner og lokalsamfunn i hele landet

- Kommunene vektlegger arbeidet med å redusere utslipp av klimagasser, inkludert utslipp fra arealbruksendringer, mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging. Oppdatert kunnskap om forventede klimaendringer og konsekvenser brukes i planleggingen.
- Kommunene legger vekt på klimatilpasning og samfunnssikkerhet i sin planlegging, og legger de høye alternativene fra nasjonale klimaframskrivninger til grunn for arbeidet. Risiko- og sårbarhetsanalyser legges til grunn for plan- og byggesaksbehandlingen.
- Kommunene legger til rette for verdiskaping og næringsutvikling i alle deler av landet og mobiliserer og utvikler bedrifter og næringsmiljøer til å hevde seg nasjonalt og internasjonalt.
- Kommunene stimulerer til grønn omstilling, innovasjon, vekst i nye arbeidsplasser og et inkluderende arbeidsliv og setter av tilstrekkelige arealer som ivaretar samfunnets behov.
- Kommunene identifiserer og tar hensyn til viktig naturmangfold, friluftslivsområder, overordnet grønnstruktur, kulturhistoriske verdier, kulturmiljø og landskap i planleggingen. Samlede virkninger tas hensyn til.
- Kommunene vurderer arealbruken i strandsonen langs sjøen og i og langs vassdrag i et helhetlig og langsiktig perspektiv, og tar særlige hensyn til naturmangfold, kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser.
- Kommunene tar hensyn til og beskytter drikkevannskilder i sin planlegging, slik at behovet for rensing ved produksjon av drikkevann reduseres.
- Kommunene avsetter tilstrekkelig areal til ønsket vekst i oppdretts- og havbruksnæringen gjennom oppdaterte planer, som også ivaretar miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Strategier for utvikling av havbruk utenfor kysten inngår i planene.
- Kommunene legger til rette for økt verdiskaping og nye grønne næringer innenfor jord- og skogbruk.
- Kommunene sikrer viktige jordbruksområder og kulturlandskap i landbruket gjennom langsiktige utbyggingsgrenser. Utbyggingsløsninger som kan redusere nedbygging av dyrka mark vurderes i samsvar med det nasjonale jordvernmålet.
- Kommunene legger vekt på å bevare naturgrunnlaget for samisk kultur og næringsutvikling. Planleggingen sikrer reindriftens arealer samtidig som hensynet til reindriften veies opp mot andre samfunnsinteresser.
- Kommunene legger til rette for en bærekraftig utvikling i fjell og utmark og har særlig oppmerksomhet rettet mot områder med stort utbyggingspress. Dette skjer blant annet ved å fastsette langsiktige utbyggingsgrenser.
- Kommunene legger til rette for gode leveområder for ville, pollinerende insekter gjennom planleggingen og drift av arealer.
- Kommunene sikrer viktige mineralforekomster i sine planer og avveier utvinning mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Tilgangen til, og lagring av, byggeråstoffer ses i et regionalt perspektiv.

3.2.2.3 Bærekraftig areal- og transportutvikling

- Kommunene legger til rette for videre utbygging av et godt samferdselsnett i hele landet.
- Kommunene legger til rette for å sikre Forsvarets arealbehov når dette er nødvendig for å ivareta landets forsvarsevne og i henhold til nasjonale forsvarsplaner.

- Kommunene legger til rette for sykling og gange i byer og tettsteder, blant annet gjennom trygge skoleveier, ved å planlegge for gange og sykling fra kollektivknutepunkt og ut til friluftslivsområder, og for transportløsninger for grupper som er mindre mobile.
- By- og omlandskommuner, sammen med fylkeskommunene, videreutvikler samarbeidet om transport på tvers av administrative grenser der dette bidrar til effektiv ressursbruk, næringsutvikling, bosetting og sosial bærekraft i ulike deler av fylket.

3.2.2.4 *Byer og tettsteder der det er godt å bo og leve*

- Kommunene har en aktiv og helhetlig areal- og sentrumspolitikk med vekt på styrking av sentrumsområdene. Boliger, næringsvirksomhet, arbeidsplasser og tjenestetilbud lokaliseres i eller tett på sentrum, med god tilrettelegging for kollektiv, sykkel og gange.
- Kommunene har en ledende rolle i utviklingen av sentrum og legger vekt på et langsiktig og forpliktende samarbeid med private aktører og innbyggere.
- Kommunenes boligpolitikk og boligplanlegging er en integrert del av kommunenes strategi for samfunns- og arealutvikling. Den legger til rette for en variert befolkningsstruktur gjennom god tilgang på boligtomter som grunnlag for tilstrekkelig, variert og sosial boligbygging.
- Kommunene tar boligsosiale hensyn i areal- og samfunnsplanleggingen gjennom krav til boligstørrelse og nærområder, og ved å regulere nok boligtomter.
- Kommunene legger til rette for leie-til-eie løsninger for vanskeligstilte i boligmarkedet.
- Kommunene planlegger for et tilbud av tilrettelagte boliger for eldre og personer med nedsatt funksjonsevne.
- Kommunene planlegger aktivt for å motvirke og forebygge levekårsutfordringer og bidrar til utjevning av sosiale forskjeller. Kommunene legger universell utforming til grunn i planlegging av omgivelser og bebyggelse og ivaretar folkehelsehensyn i planleggingen.
- Kommunene vektlegger arkitektur og kvalitet i de bygde omgivelsene, og planlegger med utgangspunkt i stedenes særpreg, kulturhistoriske elementer og viktige landskapstrekk. Eldre bebyggelse og bystrukturer vurderes som ressurser i en sirkulær økonomi.
- Kommuner har en aktiv og helhetlig tilnærming til utvikling av aldersvennlige kommuner og fylker.
- Kommunene legger vekt på å ivareta byrom og blågrønn infrastruktur med stier og turveger som sikrer naturverdiene, hensyn til overvann og legger til rette for fysisk aktivitet og naturopplevelser for alle.
- Kommunene ivaretar vassdragenes bruks- og verneverdier i sin planlegging. Vassdragenes potensial for trygg avledning av overvann og naturbasert demping av flom, utnyttes.
- Kommunene ivaretar aktivt gode vilkår for god psykisk og fysisk helse i planleggingen.
- Kommunene ivaretar barn og unges interesser gjennom en samfunns- og arealplanlegging som skaper trygge, attraktive og aktivitetsfremmende by- og bomiljø.
- Kommunene sikrer trygge og helsefremmende bo- og oppvekstmiljøer, frie for skadelig støy og luftforurensning.

3.2.3 Statlige planretningslinjer og rikspolitiske retningslinjer

- Barn og planlegging

- Verna vassdrag
- Klima- og energiplanlegging og klimatilpasning
- Samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging

3.2.4 Andre nasjonale føringer

- [Nasjonal transportplan](#) 2018-2029
 - Ny plan for perioden 2022-2033 legges fram våren 2021.
- [Nasjonal sykkelstrategi 2014-2023](#)
 - En del av nasjonal transportplan 2014-2023.
- [Nasjonal gåstrategi](#)
- [Nasjonal jordvernstrategi](#)

3.3 Regionale føringer

3.3.1 Regional planstrategi - Innlandsstrategien

Innlandsstrategien ble vedtatt 23.9.2020.

Visjonen for Innlandet er:

Innlandet – eventyrlige muligheter

Et fylke med sterke røtter og store drømmer, med mål om å ha en ledende posisjon innen teknologi, industri, landbruk og reiseliv med satsingsområdene

Innbyggere – Innovasjon – Inkludering – Infrastruktur.

Det er spesielt tre områder som blir framhevet i strategien og som også får egne regionale planer:

- Det inkluderende Innlandet
 - Et inkluderende arbeidsliv
 - Kompetanse og livslang læring
 - Et mangfoldig samfunn
 - Universell utforming og mobilitet
 - Møteplasser og arenaer for inkludering
 - Inkludering gjennom kulturfeltet, deriblant kunst, kulturarv, folkehelse, idrett og frivillig sektor
- Samfunnssikkerhet
 - Klimaendringer med utfordringer knyttet til økt fare for flom, ras og skred, tørke
 - Pandemier og smittevern
 - Matforsyning og økt søkelys på selvforsyning
 - Digital infrastruktur, bredbånd/fiber
 - Infrastruktur med sikte på samfunnsforsyningssikkerhet: Strømforsyning, framkommelighet på jernbane og veg
 - Beredskap knyttet til reiseliv og deltidsinnbyggere
 - Cyber- og informasjonssikkerhet
 - Forsvarets tilstedeværelse i Innlandet
- Klima, energi og miljø
 - Klima
 - Klimagassreduserende tiltak

- Klimatilpasning/forebygging
- Grønn omstilling og verdiskaping
- Energi
 - Energikilder (vind, vann og jord)
 - Miljøvennlig og fornybar energi
 - Energiøkonomisering
- Miljø
 - Biologisk mangfold/arts mangfold
 - Vilt- og fiskeforvaltning
 - Friluftsliv
 - Kulturminner, kulturmiljøer og kulturlandskap
 - Forurensing (jord, vann og luft)

3.3.2 Regionale planer

- [Vannforvaltning i vannregion Glomma 2016-2021](#) (ny plan for perioden 2022-2027 er under utarbeiding)
- [Rondane – Sølnekletten villreinområde](#)
- [Fylkesdelplan for vern og bruk av kulturminner og kulturmiljøer i Hedmark](#)

3.4 Lokale føringer

3.4.1 Kommuneplanens samfunnsdel

Samfunnsdelen har følgende visjon, verdier og hovedmål:

Visjon

Med røtter fra fortiden og vilje til vekst for framtiden

Verdier

Raushet, engasjement og åpenhet

Hovedmål

- Vi skal være en attraktiv kommune for bosetting og næringsliv.
- Vi skal ta vare på og videreutvikle natur- og kulturverdiene på en bærekraftig måte.
- Vi skal aktivt jobbe for å bedre og utvikle samhandlingskulturen i Rendalssamfunnet.
- Vi skal vise vilje til nytenking og bli bedre på å heie fram de som satser aktivt innen ulike næringer.

Delmål fra samfunnsdelen som omhandler arealbruk:

- Rendalen kommune skal være en attraktiv kommune å bosette seg i for barnefamilier
- Rendalen skal øke utbyggingstakten for nye boliger.
- Rendalen skal dyrke fram gode og varierte møteplasser for sine innbyggere.
- Rendalen skal ha en god tilrettelegging for friluftsliv – og fritidsaktiviteter som bidrar til en bedret folkehelse i alle aldersgrupper.
- Rendalen skal være et attraktivt sted for næringsetablering gjennom kombinasjon av gode statlige ordninger, tilrettelagte arealer for næringsliv, rask og effektiv saksbehandling i kommunen og gode forbindelser til regionalt og statlig virkemiddelapparat.

- Satse på utvikling av lokal matproduksjon.
- Bidra til tilgang til hytter/hyttetomter med fasiliteter som dagens hyttefolk etterspør.

3.4.2 Kommunedelplaner og temaplaner

Viktige kommunale planer vil spesielt være:

- [Avfall og miljø 2019-2025](#) (FIAS)
- [Boligpolitisk plan 2017-2029](#)
- [Energi- og klimaplan 2010-2020](#) (under revidering)
- [Helse- og omsorgsplan 2016-2026](#)
- [Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2018-2022](#)
- [Kulturminneplan 2019-2030](#)
- [Oppvekstplan 2017-2024](#)
- [Sti- og løypeplan 2015-2027](#)
- [Strategisk næringsplan 2013-2020](#) (under revidering) – [handlingsdel 2018-2020](#)
- [Trafikksikkerhetsplan 2017-2021](#)

3.4.3 Andre lokale planer

- Forvaltningsplan for Sølen landskapsvernområde

3.4.4 Fagrapporter

Følgende rapporter legges til grunn for arbeidet:

- Hytteundersøkelse Rendalen 2015
- [Klimaprofil Hedmark 2017](#)
- Seterkartlegging 2005
- Næringsvennlig hyttebygging i Fjellregionen

3.4.5 Annet pågående planarbeid

- Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse (KULA): Riksantikvaren arbeider med å kartlegge kulturhistoriske landskap. I Rendalen er Unsetbrenna, Spekedalen/Storlegda og Sølensjøen/Isteren foreslått som KULA-landskap. Status og avgrensninger er tilgjengelig her: [Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse \(KULA\) \(arccgis.com\)](#).
- Besøksstrategi for Sølen landskapsvernområde

4 Innhold, sentrale tema og utfordringer

4.1 Innhold

Arealdelen skal omfatte hele kommunen, men det kan etter behov utarbeides delplaner for tettsteder og andre deler av arealet. Per i dag er det to delplaner som begge hadde varighet til 2016:

- Delplan Harsjøen 2006-2016, vedtatt 30.11.2006
- Delplan Renåfjellet 2006-2016, vedtatt 21.12.2006

Gjennom revideringen skal delplanene innarbeides i arealdelen og vil utgå som egne planer.

Kommuneplanens arealdel skal bestå av følgende dokumenter:

- Plankart
- Bestemmelser og retningslinjer
- Planbeskrivelse
- Konsekvensutredning (KU)
- Risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS)
- Temakart (se kapittel 6.3 Temakart)

Plankartet og bestemmelsene er juridisk bindende. Planbeskrivelsen skal beskrive planens formål, hovedinnhold og virkninger. Planbeskrivelsen kan også inneholde omtale av hvordan kart og bestemmelser skal forstås og praktiseres. Dette kan for eksempel være retningslinjer fra kommunestyret om hvordan planen skal følges opp og gjennomføres. Slike retningslinjer er ikke juridisk bindende for private, og må skilles fra bestemmelsene.

KU og ROS utreder virkninger planen kan gi for miljø, samfunn og sikkerhet. Temakartene brukes som grunnlag for KU.

Det er ikke kommet inn ønsker eller signaler om behov for nye byggeområder. Det legges derfor opp til en mer begrenset revidering knyttet i hovedsak til grenser for spredt bebyggelse, vurdering av hytteområder, naturfare, naturmangfold og en generell oppdatering av planen.

4.2 Sentrale temaer

4.2.1 Naturfareområder

- Sikring mot naturfarer (flom, skred osv.). Analysere hvilke områder som er sårbare for videre utbygging/fortetting knyttet til flom- og overvannsutfordringer i små nedbørfelt.
- Vurdere om det er spesielt utsatte områder med sårbar bebyggelse som bør utredes av fagkyndig. Det er satt i gang prosess med å utrede skredfare for Øvre Rendal. Finansiering behandles i kommunestyret 24.3.2021.

4.2.2 Kulturminneplan

- Oppfølging av kulturminneplanen ved etablering av hensynssoner og bevaring av setermiljøer.
- Vurdere byggeskikk.
- Bevaringsverdier i hensynssoner.
- Samisk kulturarv.

4.2.3 Spredt bebyggelse (LNFR bokstav b)

- Nye grenser for spredt bebyggelse slik at det blir enklere å utnytte bebygde eiendommer i LNFR (landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift). Det skal utarbeides kriterier for hvilke områder/eiendommer som skal reguleres til spredt bebyggelse, se kapittel 6.4.
- Bruksendring mellom bolig og fritid, enebolig/våningshus (bygningstype 111 og 113) og helårsbolig/våningshus benyttes som fritidsbolig (162-163).

4.2.4 Vassdrag

- Helhetlig forvaltning av nedbørfelt.
- Regionale planer for vannforvaltning tas inn i arbeidet.
- Vurdering av byggegrenser. Bygging av naust/båthus og brygger.

4.2.5 Naturmangfold

Kommunene oppfordres av Miljødirektoratet til å utarbeide plan for naturmangfold¹. Arbeidet tas inn i revidering av arealdelen.

4.2.6 Energi og klima

- Rendalen kommune ønsker å si nei til vindkraft
- Småkraftverk
- Solcellepanel
- Klimagassutslipp

4.2.7 Nye utbyggingsområder

- Næringsområder
- Boligområder
- Hytteområder
- Andre utbyggingsområder

4.2.8 Vurdering av reguleringsplaner

Fastsette hvilke reguleringsplaner som skal gjelde foran kommuneplanens arealdel. Vedtatte reguleringsplaner må vurderes opp mot bestemmelser i arealdelen.

4.2.9 Hytteområder – strøm, vei og bruksendring

- Deltidsinnbyggeren og økt behov for infrastruktur (strøm, VA, vei) og ønske om å bosette seg på hytta.
- Fortetting og langsiktige utbyggingsgrenser.

4.2.10 Drikkevann og avløpshåndtering

- Sikring av drikkevannskilder.
- Bestemmelser om avløpshåndtering.
- Samordning med revidering av hovedplan vann og avløp.

4.2.11 Bolig- og næringsarealer, transportutvikling

- Behovet for attraktive boliger og tilrettelagte næringsarealer. Arealbruksutviklingen bør styres slik at transportbehovet reduseres. (Distriktssenteret.no)
- Industriområder (blant annet Elvål og Hanestad).
- Boligområder bestemmelser.
- Aldersvennlig stedsutvikling.
- Universell utforming.
- Samordning av offentlig transport. Legge til rette for økt bruk av kollektive reisemidler og gode løsninger for de reisende blant annet med tanke på bytte mellom for eksempel buss og tog. I den sammenheng kan det være fornuftig å vurdere løsninger på tvers av kommunegrensene.

4.2.12 Delplaner Harsjøen og Renåfjellet

Delplanene er utgått og områdene innlemmes i arealdelen.

¹ [Vis fram naturmangfoldet i kommunale planer! - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](https://www.miljodirektoratet.no/vis-ram-naturmangfoldet-i-kommunale-planer!)

4.2.13 Jord, skog og utmark

- Jordvern.
- Avgrensning mot tilleggsnæringer/Garden som ressurs.
- Bruksendringer småbruk/fritid.
- Fastsette langsiktige utbyggingsgrenser.

4.2.14 Generell gjennomgang av plankart og bestemmelser

- Inndeling i kapitler under LNFR.
- Arealgrenser bygningsmasse for eksisterende og framtidig fritidsbebyggelse.
- Definisjon av anneks.
- Fradeling av skogshusvær, seterhus, naust, festetomter og hytter i sameier.
- Veier i LNFR-områder.

5 Planprosess

5.1 Organisering av planarbeidet

I henhold til prosjektplan vedtatt i formannskapet 11. mars 2021 er det fastsatt følgende organisering av planarbeidet i kommunen:

Prosjekteier:	kommunestyret (KS).
Styringsgruppe (SG):	formannskapet
Prosjektleder (PL):	Erin Sandberg, arealplanlegger

Kommunestyret har ansvaret for og ledelsen av planarbeidet med full instruksjonsrett overfor planutvalg og egen administrasjon, i henhold til kommuneloven og plan- og bygningsloven. Det er vanlig at kommunestyret delegerer det politiske framdriftsansvaret til formannskapet som utvalg for kommuneplanarbeidet. Kommunedirektøren har det administrative ansvar for arbeid med planen.

Prosjektgruppe (PG):

Prosjektleder:	Erin Sandberg
Deltaker:	Stefanie Iversen, byggesaksbehandler Ola Løken, virksomhetsleder plan, næring, drift
Referansegruppe:	May Britt Haugen, skogbrukssjef Frank Engene, landbrukskonsulent Øyvind Fredriksson, utmarkskonsulent Kristin Fines Ygre, oppmålingsingeniør Tore Hornseth, driftsleder Mari Holien, beredskapsansvarlig Arne Hagetrø, næringsutvikler Per Ivar Strømsmoen, virksomhetsleder kultur Geir Arne Nordfjord, virksomhetsleder helse og omsorg Marie Giil, virksomhetsleder oppvekst

Prosjektgruppen har ansvar for å planlegge og gjennomføre prosjektet.

5.2 Interessenter i planarbeidet

Følgende interessenter vil være viktige samarbeidsaktører i planarbeidet:

- Rendalen næringsforening
- Rendalen idrettslag
- Rendalen bondelag
- Rendalen løypelag
- Rendal Renselskap
- Hytteeiere (velforeninger/hytteforeninger)
- Velforeninger
- Grunneier- og seterlag
- Statskog SF
- Jakt- og fiskeforeninger
- Rendalen naturligvis
- Kommunale råd
 - Ungdomsrådet
 - Rådet for eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne (REF)
 - Internasjonalt råd
- Sjølen verneområdestyre
- Villreinnemnda for Rondane og Sølknkletten
- FNF Hedmark (Forum for natur og friluftsliv)
- Naturvernforbundet i Hedmark
- Lysinga vannverk SA
- Otnes vannverk SA
- NOF avd. Hedmark (Norsk ornitologisk forening)
- Regionalt planforum
- Nabokommuner (Alvdal, Tynset, Tolga, Os, Engerdal, Trysil, Åmot, Stor-Elvdal, Folldal)
- NØK Nett
- Midt-Hedmark brann- og redningsvesen
- Offentlige myndigheter

I henhold til [rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging](#) har kommunene et særlig ansvar for å ivareta hensynet til barn og unge i planleggingen. Kommunene skal blant annet:

- Vurdere konsekvenser for barn og unge i plan- og byggesaksbehandlingen.
- Foreta en samlet vurdering av barn og unges oppvekstmiljø for å innarbeide mål og tiltak i kommuneplanarbeidet.
- Utarbeide retningslinjer, bestemmelser eller vedtekter om omfang og kvalitet av arealer og anlegg av betydning for barn og unge, som skal sikres i planer der barn og unge er berørt.
- Organisere planprosessen slik at synspunkter som gjelder barn som berørt part kommer fram og at ulike grupper barn og unge selv gis anledning til å delta.

Barn og unges interesser skal ivaretas i planarbeidet gjennom:

- Bestemmelser som sikrer kvalitet og omfang av arealer av betydning for barn og unge.
- Barn og unges interesser vil være et av vurderingskriteriene i konsekvensutredning og valg av nye utbyggingsarealer.

- Ungdomsrådet inviteres til dialogmøte med de andre kommunale råd og utvalgene og får planprogram og planforslag til høring.

5.3 Opplegg for medvirkning

5.3.1 Metoder for medvirkning

Følgende metoder vil tas i bruk for medvirkning:

- Kommunens nettside
 - Det er opprettet en side på kommunens nettside som vil oppdateres med status, høringsdokumenter og mulighet for medvirkning:
[Revidering av kommuneplanens arealdel - Hovedportal \(rendalen.kommune.no\)](https://rendalen.kommune.no)
- [Kommunens Facebook-side](#)
- Lokalavisa Østlendingen
- Brev om høring
- Informasjons-/dialogmøter
 - Det skal gjennomføres to informasjonsmøter, i tilknytning til høring av planprogrammet og høring av planforslaget. Det må vurderes å gjennomføre møtene digitalt dersom smittesituasjonen ikke tillater fysiske møter.
 - For enkelte temaer vil det gjennomføres dialogmøter med berørte parter.
- Gjestebud
 - Det sendes ut invitasjon til utvalgte personer som representerer ulike interesser. Andre kan også arrangere egne gjestebud. Sammen med invitasjonen vil det følge et faktaark og spørsmål til diskusjon. Innspill fra gjestebudene behandles konfidensielt og sammenstilles til videre arbeid med planforslaget. Det var gode erfaringer med gjestebud ved revidering av kommuneplanens samfunnsdel, som ble vedtatt i 2015.
- Åpen kontordag

5.3.2 Planlagt medvirkning for utvalgte temaer

For utvalgte plantemaer vil det være behov for dialog og medvirkning fra berørte parter:

- Harsjøen hytteområde
 - Delplanen skal innarbeides i arealdelen og det må gjøres en ny vurdering av grenser for eksisterende og nye hytteområder.
 - Det arrangeres et informasjonsmøte/dialogmøte med hytteeierne og grunneiere.
- Spredt bebyggelse
 - Invitere til gjestebud. For temaet spredt bebyggelse er følgende grupper aktuelle:
 - Innbyggere
 - Gardbrukere
 - Hytteeiere
 - Næringsdrivende
 - Grendeutvalg/velforeninger
- Bolig- og næringsbebyggelse
 - Dialogmøte om behov for nye bolig- og næringsarealer
- Jord, skog og utmark
 - Dialogmøte eller gjestebud med:
 - Rendalen bondelag
 - Gardbrukere
 - Jakt- og fiskeforeninger

- Grunneierlag
 - Seterlag
- Deltidsinnbyggeren
 - Invitere til gjestebud. For temaet deltidssinnbyggeren er følgende grupper aktuelle:
 - Hytteeiere/velforening i Renåfjellet (høystandard)
 - Hytteeiere/velforeninger i øvrige hyttefelt
 - Eiere av bolig- og landbrukseiendommer som er bruksendret til fritid

6 Utredningsbehov

6.1 Rapporter og analyser

Følgende rapporter og analyser skal utarbeides:

- Næringsarealer:
 - Kartlegging av eksisterende næringsarealer
 - Kartlegging av behov for nye næringsarealer
 - Kartlegging av regulerte og tilgjengelige grus- og pukkressurser og behov i planperioden
- Boligområder:
 - Skredfareutredning Øvre Rendal (finansiering behandlet i kommunestyret 24.3.2021)
 - Kartlegging av ledige boligtomter
 - Kartlegging av behov for nye boligtomter
 - Kartlegging av eksisterende bebygde eiendommer i LNFR-områder
 - Kartlegging av eksisterende ubebygde bolig- og fritidseiendommer i LNFR-områder
 - Analyse av mulige nye boligområder/områder for spredt bebyggelse
 - Kartlegging av områder som er sårbare for naturfare, herunder flom- og overvannsutfordringer i små nedbørfelt
- Hytteområder
 - Kartlegging av ledige, regulerte og avsatte hyttetomter i gjeldende planer
 - Kartlegging av behov for nye fritidstomter
- Arealregnskap
 - Analyse av bebygde arealer (AR5)
 - Analyse av arealer avsatt til bebyggelse og anlegg i nærværende og ny kommuneplanens arealdel

6.2 Evaluering av gjeldende planer

Samtlige reguleringsplaner skal gås gjennom og det skal gjøres en vurdering av hvilke planer som skal gjelde foran kommuneplanens arealdel. Hovedregelen er at arealdelen gjelder foran eldre reguleringsplaner der det er motstrid, men reguleringsplanene vil fortsatt gjelde så lenge de ikke oppheves ved vedtak. Særskilte bestemmelser for enkelte reguleringsplaner vil tas inn i arealdelen der det er nødvendig.

6.3 Temakart

Det skal utarbeides følgende nye temakart som skal ligge til grunn for konsekvensutredningen:

- Landbruksressurser
 - Fulldyrka, overflatedyrka og dyrkbar jord, beite, skogbonitet og vernskog. Dyrka og dyrkbar jord vurderes opp mot kartlagte myrområder.
- Grus og pukk
 - Registrerte grus- og pukkforekomster samt uttaksområder. Kartet skal legges til grunn ved vurdering av mineralressurser i konsekvensutredningen.
- Naturmangfold
 - Naturtyper, arter og verdifulle naturområder samt fremmede arter. Kartet skal legges til grunn ved vurdering av naturverdier i konsekvensutredningen.
- Inngrepsfrie naturområder (INON)
 - Kartet skal vise inngrepsfrie områder, det vil si områder som er én kilometer eller mer fra tyngre tekniske inngrep. Kartet skal legges til grunn ved vurdering av naturverdier i konsekvensutredningen.
- Naturvernområder og verna vassdrag
 - Kartet skal vise naturvernområder i form av landskapsvernområder og naturreservat. I tillegg skal kartet vise arealer omhandlet av verneplan for vassdrag. Kartet skal legges til grunn ved vurdering av naturverdier i konsekvensutredningen.
- Villreinområder og områder for Rendalsren
 - Kartet skal vise villreinsområder (Rondane og Sølnekletten villreinområde) og områder for Rendalsren i kommunen, fordelt på registrerte kalvingsområder, trekkområder og beiteområder. Kartet legges til grunn ved vurdering av naturverdier i konsekvensutredningen.
- Samfunnssikkerhet - flom- og skredfare
 - Det skal utarbeides kart som viser registrert flom- og skredfare. Kartet vurderes opp mot vernskog med tanke på restriksjoner for hogst. Kartet legges ut på høring for å få innspill om kjente flom- og skredhendelser. Kartet skal legges til grunn ved vurdering av samfunnssikkerhet i konsekvensutredningen.
- Støy
 - Kartet skal vise utarbeidede støysoner for veier, skytebaner og massetak. Kartet skal legges til grunn ved vurdering av miljø i konsekvensutredningen.
- Lysforurensning
 - Kartet skal vise lysforurensning i kommunen. Kartet skal legges til grunn ved vurdering av miljø i konsekvensutredningen.
- Sensitive artsdata (unntatt offentlighet, kun til intern bruk av brukere godkjent av Statsforvalteren)
 - Kartet vil inneholde informasjon om sensitive artsdata. Sensitive artsdata er samlebegrep for en database med utvalgte arter av fugler, pattedyr og lav hvor stedfestet informasjon om artenes hekkeområde, yngleområde eller voksested er skjermet for allment innsyn. Kartet skal legges til grunn ved vurdering av naturverdier i konsekvensutredningen.
- Vann og avløp (unntatt offentlighet, kun til intern bruk)
 - Kartet skal vise kjente drikkevannskilder med eventuelle sikringssoner samt avløpsanlegg. Kartet skal legges til grunn ved vurdering av miljø og

samfunnsvirkninger. Samordnes med utarbeiding av hovedplan vann og avløp.
Innspillsrunde for å kartlegge private vannkilder inkl. enkeltanlegg.

Temakartene vil vurderes lagt ut på høring for kvalitetssjekk og innspill.

6.4 Kriterier for spredt bebyggelse

Boliger og fritidsboliger i LNFR-områder skal vurderes avsatt til spredt bebyggelse som muliggjør utvidelse av bebyggelsen uten dispensasjonsbehandling. Med bakgrunn i kartlegging av bolig- og fritidseiendommer i LNFR-områder og temakart skal det fastsettes kriterier for hvor det kan tillates utvidelse av eksisterende bebygde eiendommer.

Forslag til vurderingskriterier:

- Nærhet til helårsvei
- Nærhet til annen bebyggelse
- Under skoggrensa
- Verneområder
- Aktsomhetsområder for naturfare
- Biologisk mangfold
- Dyrka/dyrkbar jord

6.5 Krav til innspill

Innspill til nye utbyggingsområder bør inneholde:

- Beskrivelse av området
- Vurdering av behov og etterspørsel
- Behov for infrastruktur og kommunale tjenester

6.6 Konsekvensutredning (KU)

Ifølge forskrift om konsekvensutredninger (KU-forskriften) § 6 skal kommuneplanens arealdel ha en KU når planen fastsetter rammer for tiltak i forskriftens vedlegg 1 og 2. Forslag til tema som skal utredes er vurdert ut fra KU-forskriften § 21 og forhold ved planen som kan gi konsekvenser for miljø, naturressurser og samfunn. Konsekvensutredningen skal ifølge § 17 ta utgangspunkt i relevant og tilgjengelig informasjon. Om nødvendig skal ny informasjon innhentes. Konsekvensutredningen vil omfatte en beskrivelse av de positive og negative konsekvensene av planforslaget, samt forslag til avbøtende tiltak om nødvendig.

Konsekvensene utredes i forhold til 2 forskjellige alternativer:

- 0-Alternativet: Den mest sannsynlige utviklingen av området dersom omdisponering ikke gjennomføres, dvs. at ting fortsetter slik det er i dag.
- Alternativ 1: Den mest sannsynlige utviklingen av området ved omdisponering

6.6.1 Områder som må konsekvensutredes

- Nye områder avsatt til utbyggingsformål med arealformål bebyggelse og anlegg, samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur, LNFR, og bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone, der underformål og bestemmelser åpner for utbygging.
- Endret utbyggingsformål.
- Åpning for spredt bebyggelse i LNFR-områder.
- Båndlegging dersom hensikten er å sikre arealer for senere utbygging.

- Endring i utfyllende bestemmelser der dette medfører endret ramme for spredt bolig-, nærings- eller fritidsbebyggelse.
- Samlet vurdering av endringer i arealbruk for planforslaget.

6.6.2 Tema som skal vurderes i KU

Det vil vurderes om ny utbygging kan føre til konflikt med tema som omhandler bevaring/sikring av eksisterende ressurser eller mot fare. Det vil også vurderes om utbyggingsområder vil ha tilgang/nærhet til relevante tema. Der det er konflikt bør det vurderes alternativer til den foreslåtte utbyggingen.

Naturverdier og miljø	Naturmangfold
	Økosystemtjenester
	Nasjonalt og internasjonalt fastsatte miljømål
	Forurensning, inkl. klimagassutslipp, støy, utslipp til luft og forurensning av vann og grunn
	Vannmiljø, jf. vannforskriften
Kulturminner og kulturlandskap	Kulturlandskap
	Kulturminner, inkl. SEFRAK-registrerte bygg
	Samisk natur- og kulturgrunnlag
Friluftsliv	Kartlagte friluftslivsområder
	Stier og løyper
Tilgjengelighet og fremkommelighet	Bolig/fritidsbolig
	Uteområder
Landskapsvirkninger og plassering	Landskapsvirkning av tiltak
	Estetikk og byggeskikk
Naturressurser	Jordressurser (jordvern)
	Mineralressurser, herunder grus og pukk
Samfunnssikkerhet	Flom
	Ras og skred
	Trafikksikkerhet, inkl. jernbanen
	Beredskap og ulykkesrisiko
	Risiko som følge av klimaendringer
	Alunskifer (radonfare)
Samfunnsvirkninger	Behov for infrastruktur, herunder vann og avløp
	Transportbehov, energiforbruk og energiløsninger
	Næringsliv
	Kommunalt tjenestetilbud, inkl. helsetilbud/-kapasitet
	Befolkningens helse og helsens fordeling i befolkningen
	Barn og unges interesser
Landbruks- og reindriftsinteresser	Jordbruk
	Skogbruk
	Reindrift

7 Framdriftsplan

Det legges opp til en planprosess over omtrent to og et halvt år. Planprogrammet utarbeides, legges ut på høring og vedtas første halvår 2021. Arbeid med planforslaget, utredninger og rapporter foregår i perioden mars 2021 til desember 2022. Høring av planforslaget antas å bli vinteren 2022 og endelig vedtak før sommeren 2023.

Fase	Milepæler	3/21	4/21	5/21	6/21	7/21	8/21	9/21	10/21	11/21	12/21	1/22	2/22	3/22	4/22	5/22	6/22	7/22	8/22	9/22	10/22	11/22	12/22	1/23	2/23	3/23	4/23	5/23	6/23
Oppstart/ planprogram	Utarbeide planprogram																												
	Høring planprogram																												
	Informasjonsmøte																												
	Dialogmøte kommunale råd																												
	Åpen kontordag																												
	Behandle innspill																												
	Fastsette planprogram																												
Planforslag	Temakart og rapporter																												
	Utarbeide planforslag																												
	Innspill til nye utbyggingsområder																												
	Gjestebud og dialogmøter																												
	Regionalt planforum																												
	Høring planforslag																												
	Informasjonsmøte																												
	Dialogmøte kommunale råd																												
	Åpen kontordag																												
	Behandle innspill																												
	Vedtak																												